

צוות מדיניות ורגולציה

א. רקע: עבודת הצוות הממונה לעיסוק בסוגיית סיווג תיקי הפרקליטות

- א. פרקליטות המדינה מתבקשת מטעם גורמים שונים לסווג תיקים בהם היא מטפלת על פי מפתח מגזרי. בקשות אלו נובעות מטעמים שונים ובכללם הגברת השקיפות, חופש המידע והצורך בהנגשת המידע לציבור. בהמשך לבקשה זו, ולהצעת אגף אסטרטגיה לבצע בחינת המדיניות במתודולוגיית RIA, מינה פרקליט המדינה צוות ייעודי שיעסוק בסוגיה וידון בהיבטיה השונים.
- ב. עבודת הצוות הייעודי החלה בתהליך חשיבה ביחס לחששות המרכזיים הכרוכים בסיווג המוצע של תיקי הפרקליטות לפי מפתח מגזרי. כחלק מכך, נערך ניתוח של משמעויות פילוח התיקים מזוויות ראייה של דמויות מגוונות. הניתוח התייחס ליתרונות, לחסרונות, לאתגרים ולהזדמנויות בפילוח התיקים, תוך התחשבות במידת הסבירות להתממשותם של החששות המרכזיים ועוצמת חומרתם.
- ג. לאור ההבנה כי ישנה חשיבות רבה לעמדתם של בעלי העניין בסוגיה, יצא הצוות בקמפיין 'קחו חלק', בקריאה לציבור הרחב לחוות דעתו בסוגיה. לקמפיין התקבלו עשרות תגובות איכויות מבעלי עניין בתחום ובכללם עמותות, מכוני מחקר, פרקליטים, משרדי ממשלה וגורמים פרטיים. במקביל לאמור, יצא הצוות למחקר משווה בינלאומי בסוגיה. תוצאות המחקר המשווה יתקבלו בשבועות הקרובים.
- ד. על סמך דיוני הצוות הייעודי לעיסוק בסוגיה, וכן על סמך עיבוד התגובות שהתקבלו לקמפיין 'קחו חלק', נוסחו שאלות ראשיות ושאלות משנה, אשר בבירורן תעסוק עבודת הצוות ועל בסיס התשובות להן תגובש ההמלצה הסופית לפרקליט המדינה.

ב. שאלות לדיון:

1. במידה וייאסף המידע:

- איזה מידע יש לאסוף?
האם מידע מגזרי רשמי? מידע מורחב (תת מגזר, מצב סוציאקונומי, נטיה מינית)?
- כיצד לאסוף את המידע?
דיווח עצמי? סיווג לפי שיקול דעת השוטר/פרקליט? הצלבה עם מאגרי מידע ממשלתיים?

2. מדיניות הפרסום הראויה במידה וייאסף המידע:

- באיזו רמת עיבוד יש לפרסם את המידע?
מידע גולמי? כלל המסקנות? חומרים נבחרים?

צוות מדיניות ורגולציה

3. התייחסות לחששות ולאתגרים הבאים:

• השיח הבין מגזרי/עדתי בישראל:

כיצד ניתן למנוע תיוג שלילי של מגזרים, קיבוע סטיגמות ועמדות קדומות בעקבות פרסום הנתונים?
ישנו חשש שמא במידה ויפורסמו סטטיסטיקות המצביעות באופן מובהק על הגשת כתבי אישום רבים ביחס לעבירות מסוימות בקרב מגזר מסוים, הדבר יקדם דעות קדומות וקביעות מכלילות כלפי בני ובנות מגזר זה. סטיגמות אלו עלולות לפגוע באיכות חיי הפרט בן המגזר, בדימויו העצמי, בסיכויי קבלתו לעבודות שונות וכדומה, כך שלא יוכל לנצל את הזדמנויות חייו באופן שוויוני. התיוג עלול גם לעודד מגזריות ושבטיות במובנם השלילי, שיפגעו בהשתלבות בחברה הכללית, ותחושת קיפוח מובנית.

כיצד ניתן למנוע את העצמת השסע בין המגזרים והטיית מידע?

אתגר נוסף הוא חשש משימוש לרעה במידע הקיים, על ידי הצגת מגזרים שלמים באור שלילי ומכליל באופן שהוא כביכול רשמי ומבוסס נתונים מחד, והתנערות של המגזר מביקורת עצמית מאידך. לדוגמה: בעוד מחוץ למגזר זה או אחר יטענו שפושה בו פשיעה מסוג מסוים לאור כמות התיקים שנפתחו בשנה האחרונה ביחס לעבירות אלו, המגזר עצמו יצביע על אותם הנתונים כ'ראיה' לאכיפה בררנית ולאובדן הלגיטימיות של המערכת.

• השפעה על מערכת אכיפת החוק:

כיצד ניתן למנוע קידום 'פרופיילינג' בעקבות פרסום הנתונים?

בן למגזר זה או אחר עלול לסבול ממדיניות 'פרופיילינג' של גורמי האכיפה, שתתבסס על נתוני סיווג התיקים, במכוון או שלא במודע. כמו כן, ייתכן שהתיוג ייצור אפקט מצנן בקרב פרטים ממגזרים שונים: במקרה בו יוגש כנגד פרט ממגזר מסויים כתב אישום בנוגע לעבירה שלפי בסיס הנתונים מצויה באופן נרחב אצל פרטים אחרים שלהם מאפיינים הדומים למאפייני הנאשם, הוא עלול להרגיש כי המערכת תהיה אטומה לטענותיו וכי סיכוייו להוכיח את חפותו נמוכים, ובכך במקרים קיצוניים להשלים עם כתב האישום שהוגש נגדו מבלי לנסות להשקיע משאבי זמן וכסף בהגנה משפטית ראויה כנגד כתב האישום.

כיצד ניתן למנוע השפעה של שיקולים זרים בקבלת החלטות והשפעת יתר תקשורתית בעקבות הפרסומים?

סיווג מגזרי עלול להיות טריגר לבקרת יתר על ידי התקשורת, שתכניס את הפרקליטות למגננה בשל החשש מביקורת ציבורית לא מידתית. כמו כן, ישנו חשש שאם יתגלו תופעות חברתיות שליליות רחבות מובהקות באופן סטטיסטי, תדחק הפרקליטות לפעול נגדן בעקבות ההד התקשורתית גם אם לכאורה יש מקום להמתין עם הטיפול בהן משיקולי מדיניות שונים.

צוות מדיניות ורגולציה

• מידת אמון הציבור במערכת אכיפת החוק:

כיצד ניתן למנוע פגיעה באמון הציבור בפרקליטות בעקבות הפרסומים?
כאשר השיח העדתי והמגזרי ממילא נפיץ בישראל, סיווג תיקים בפרקליטות לפי מגזר עשוי להביא למשבר אמון חריף בין הציבור לבין הפרקליטות. כמו כן, כתמונת ראי לחשש של בן המגזר מקידום סטיגמות שליליות לגביו, עשויה הפרקליטות, או מחוזות מסוימים בה, להיחשב כמי שמנהלת אכיפה בררנית ביחס למגזרים מסוימים.

• קשיי ישימות:

כיצד מפלחים במקרים גבוליים/ מורכבים? לאיזו רזולוציה של סיווג יש להגיע?
אם יוחלט להנהיג סיווג מגזרי, יש להגדיר היטב את גבולות המגזרים השונים (לדוגמה, האם תהיה חלוקה בין תתי מגזרים בחברה הערבית והחרדית? האם יסווגו תיקים שעניינם קשור להשתייכות הצדדים לקהילת הלהט"ב? כיצד יוגדר מי שאחד מהוריו משתייך למגזר מסוים והשני לא?) וכן להגדיר דרך יעילה ולא פוגענית לאיסוף המידע שתשמור על פרטיות נושאי המידע.

כיצד נמנעים מאי נעימות מול האזרח תוך דיוק מרבי?

בעוד יש מקום לאפשר לכל אזרח לדווח בעצמו על המגזר שלו או על פרמטרים אחרים שהפרקליטות תראה לנכון לפלח, הדבר עלול לבוא על חשבון דיוק ואחידות המשתנים בפילוח.